

ИЗ ЗВЕНИКА
Д. ЈАЛПИЋ/ЕВИЋ
БЕОГРАД

СТМ-9

У НОВОМ САДУ У УТОРАК 24. НОВЕМБРА 1881.

ГОДИНА VIII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 6.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

Извлаки свака о дану сваке представе на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. — Претплата се шаље администрацији „Позоришта“, у матичном стану, у Новом Саду.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Наставак.)

Годишња скупштина друштва за српско народно позориште била је 9. (21.) новембра о. г., по што се прећашња редовна скупштина, која је сазвана била за 29. јун (9. јул) о. г., није могла држати с тога, што се по друштвеним правилима није био искупио довољан број чланова. Тако је друштвени начеоник др. Стева Павловић прочитао свој, за прећашњу скупштину затворен извештај. Но пре тога извештаја казао је од прилике: да је немило дирнуло њега, а морало је дирнути и позоришну управу, па и сваког Србина, што се на редовној скупштини не беше искупио довољан број. То показује разнодушност и несаучешће према овом заводу, које тако радо називамо мезимчетом. Овде су нам бар у овом друштву слободне руке и одрешен рад, па је врло зао знак и никако не може охрабрити ни позоришну управу, ни народ на ревносну радњу, него га може још отућити од ње. А будимо уверени, да без саучешћа нема чи воле, ни почетка, па ни живота. Људско је срце као биљка, која се пајпре сневесели, скуњи, па пајпосле и угине без зрака и росе. Што је зрак и роса биљци, то је саучешће срцу и раду људском. Саучешће им даје воле и одушевљаја, а без тога нема чи воле ни живота. Не чуди се томе, што се и пређе забивало, да се довољан број на скупштину не могаше искupити, али је тада дефицит свакога застрашиваш и волу му одузимаш, али сада, хвала Богу, не само да нема мањка, него још има и сувишка, ево већ од три године, па је за чудо, да се може такво несаучешће и сада показивати. Ово он не говори себе ради, јер њему је доста утехе у савести његовој, него говори за то, да то чује народ, па да се у на предају чува таквих кобних прилика, које тамане

волју и смелост како у управе позоришне тако и у глумца, па и у самога народа.

За тим начеоник прочита свој извештај, који је гласио овако:

„Славна скупштина, велештована господо! Навршујући ову годину позоришног рада, а трећу годину свога начеоништва, сретан сам, да могу изићи пред вас са радосним гласом и светлим образом. За то вам са пуним срцем износим овај извештај, јер вам могу показати не само да се управа овог друштва и глумачка дружина трудали око напредка друштвеног, него је и тај на предак и постигла, колико су им сile и прилике допустиле. То ће вам показати поједињи извештаји и сами бројеви. Ја ћу сада да се по трудим, да вам у главном обележим радњу друштвену.

Управни одбор имао је од лајске главне скупштипе до 27. јуна о. г. седам, економски одсек седам, а позоришни одсек пет састанака својих, у којима су свршавани редовни послови, а осим њих још ови знатнији.

Лајска скупштина одлучила је, да се непокретности из закладе пок. Стевана Бадрљице могу продати, ако се за њих добије свега 15.000 фор., т. ј. за осам ланаца земље 4.000 фор., а за кућу и магазин 11.000 фор. Тога ради наређено је ово: Друштвени поверилик у Сенти, г. др. Стеван Малешевић, упућен је, да приватним путем огледа, не би ли се могло за поменуте реалитете добити, колико је скupштина одредила. На то је поверилик јавио, да би се земља могла продати по одређену цену, али да се за кућу нико не јавља и да ће се тешко моћи продати за 11.000 фор. За тим је позван поверилик, да се постара, да се судски процени кућа

и земља, па онда да предложи овамо процену заједно са продајним условима с обзиром на месне прилике. Тиме је хтела управа да добије поуздано и документално мерило за свој даљи посао у овој ствари. Повереник је ових дана послao поменуту судску процену, о чему ће се засебним извештајем јавити скупштини.

Што се даље тиче исте закладе Бадрљичине, ваља ми споменути, да се ради изједначења земљишта закладне куће са суседном кућом према правилима регулисања улица морао откупити један комад земљишта од неколико квадратних хвата од сенђанскe вароши. Тај откуп и оправка зида стала је око 50 фор.

Пошто је удовица блаженоупокојеног Бадрљице још прошле године умрла, наређено је да се са завештаног имања забрише укњижено право доживотног уживања њеног.

Управни је одбор тражио у финансијске управе, да се опрости наследна пристојба од 818 ф. 13 н. на завештање Бадрљичино, али је финанс. управа одбила ту молбу са разлога, што фонд позоришни није намењен научним, јавним наставним и добротворним целима, али је одобрила, да се та пристојба у две рате исплати. Према томе је из прихода исте закладе исплаћено на рачун пристојбе 500 фор., а остатак од 318 ф. 13 н. исплатиће се на скоро.

Према одлуци лајске скупштине, да управни одбор набави слику родољубивог завештача Стевана Бадрљице, замољен је начеоник друштвени, да се својим путем постара, како би се слика

покојникова могла зготовити па да се онда приреди свечано откривање те слике. Начеоник је дознао, да се једна слика покојнице налази код његовог синовца г. Ђоке Бадрљиће, кр. чиновника у Тителу, па је њега замолио, да му ту слику пошље, како би се снимак узео с ње. Али до данас није добио од њега одговора, те тако, ако исти господин никако неби хтео дати слике, морала би се, ако је могуће, где с друге стране набавити.

Лајска скупштина овога сл. друштва одлучила је, да се од прихода позоришног отплати сувласнику позоришне дворане, г. Данилу Манојловићу, уложена четвртина од 5000 ф. а. вр. Та се одлука није могла извршити с тога, што се ове године морало платити преко 1000 фор. застареле камате па дугове друштвене, и што је исплаћено 500 фор. наследне пристојбе на завештај Бадрљичин. Ова сл. скупштина ваља сада на ново да нареди, како да се споменути дуг поуздано исплати г. Манојловићу, те искупи задана реч овога завода. О тој ствари подноси управни одбор предлог у прорачуну.

Порезно надзорништво збрисало је по налогу високог министарства (после дугог заузимања управнога одбора) 530 фор., што је још 1876. као порез на главнице друштвене погрешно разресан био. Тога ради је фискал друштвени упућен, да потражи натраг од варошке власти оне свете, што су на рачун тога опроштеног пореза већ плаћене.

(Наставиће се.)

ЖИСТИЋИ

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Женски рат, шаљива игра у 3 чина, написао Скриб и Легуве, превео Л. Телечки. Пrikazana 19. нов. о. г.)

Не стоји, истина, у позоришном листу, да се ова шаљива игра представља први пут. И није први пут, али је опет за већи део публике први пут, јер одавна се већ није „Женски рат“ појавио на позорници.

Ива, шаљиве игре представљање у уторак („Јевуита и његов питомац“), у четвртак опет имадесмо прилике гледати шаљиву игру. Ивгледа нам, као да управа позоришна види у својој публици туку кајству, жалост кајку кад једно за другим хоће, да нас развесељи са бине. Можда и јест тако!

У колико је прва шаљива игра одговорила сноме вадатку не долази амо; нас се тиче, и рећи ћемо коју, у колико је то учинила друга.

Стоји наштампано, да је шаљива игра, и то за цело је због тога, што се свршује сретно и весело, а иначе кроз читаву игру провејава страх и бољаван због осуђенога Хенрика Флавињела. То се види у раду и делашу свију особа, само је главом Хенрик весео, као да га се не тиче баш много, хоће ли дочекати још сутрашњи дан или не; но и његова веселост више је наивна, „неравбијућа“. Комичан карактер је само Густав Грињон, и он је једини личност, која се успела из све снаге, да докаже да је „Женски рат“ шаљива игра.

По овоме судећи, мислиће читалац, да „Женски рат“ није могао гледаоце развеселити, да нису могли уживати у позоришту. Но баш напротив. Цело је дело тако у свези, да једна прилика, другу изазвава; да се сцене лако мењају, те нашу пажњу на се обраћају. Примећујемо

само, да је први чин доста развучен, са својих других дијалога и монолога. Да још нису представљачи у овим сценама вешто представљали, доиста би многима морало дugo време бити. Права забава и уживање почине тек крајем првога чина, а свршује се онда, кад се и „Женски рат“ сврши.

Обе женске у игри овој, грофицу Отрвалску (гђа Ружићка) и нећаку јој (гђица Л. Хадићева) љубав тони, да се ревносно и са достојанством заустављају да осуђе нога Хенрика, који се код њих скрио и као слуга преобукао. Оне се стварају, како ће га пребацити преко границе, а особито, кад је већ и Монришар (г. Лукић) дворац опсесо и свакојако наумио, да га ухвати.

Како је роля женских ових узвишене и племенината, а уз то чиста љубав тони да сиротог осуђеника спасу, — тако су и обе представљачице венито и достојанствено изводиле своју рулу. Оне с поузданљијем раде, те им се труд и наплаћује. Гђа Ружићка је разумну, оштроумну карактерну и тврде воље грофицу представила на нашо потпуно задовољство. Гђица Л. Хадићева тако исто млада и донекле бојажљиву девојку, која љуби, па се баш због тога и заборавља, те скоро издаје свога милосника.

Овај је призор гђица представила сасвим добро.

И јуначку и одважну девојку, представила је гђица Л. Хадићева добро; наравно, тетица је била за леђима, но то ништа не чини. Г. Ружић извео је плашљивца и кукавицу а овамо уображеног јунака врло вешто. Улога г. Ружића била је тешка, ма да изгледа, да је проста и обична. Гледати његову радост, његово уживање, да ће каквим јуначким делом грофичину милост задобити — беће права радост и право уживање. А како је са страхом му и кукавичлуком? И то је било уживање погледити. Ми смо се смејали кукавичлуку његову, али г. Ружићу није било до смеја, јер је морао погодити, како ће баш од страшна момента, да учини комично страшан.

Г. Лукић као Монришар задовољио је опет своје гледаоце. Његова радост, и весело, ваједљиво смећење, што ће у ћуки грофичиној ухватити бунтовника, било је доиста вешто и глумачки. Тако исто и немио осећај, кад виде, да га је женска глава изиграла.

И г. Димитријевић је добро представљао. По досадањем представљања његову, мило нам, што је у дружини. Ми му сада морамо похвалити и труд и вољу, јер ако није добре воље у глумци поред све вештине, никад ништа.

—Т—

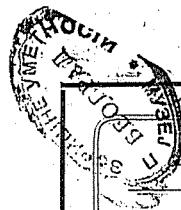
П О З О Р И Џ Т Е .

* (Народно позориште у Загребу) 7. новембра приказан је у Загребу: „Нови племић.“ „Нар. Ноv“ пишу о тој представи ово: „Главну улогу, Манојла Беравића, приказао је г. Милан на свеобје задовољство; констатујемо радосно, да се јучер г. Милан окажио сваке афектације, па му је управ с тога приказивање посве савршено и без најмањега приговора било. Његов Беравић као трговац неплемић, а за тим као нови племић био је управ посве савршена слика човека, кога је срећа омамила. Исто тако нас је са свим задовољио г. Коларовић као клепар Пратљача и поштени стари грађанин; његово приказивање било је наравно без ика-

кова пренављања, те смо се њим управо наслаживали. За улоге те врсте господин је Коларовић управо добра стечевина за наше позориште. Г. Сајевићка као Ката, жена клепарева, ступа све то више на стазу г. Бајзове и то врлом срећом; она знаде увек погодити праву меру комике. Г. Мильковић (Младец) све то више напредује, те нас је и јучер прилично задовољио. Са г. Коларовићком јоште нисмо на чисто; она се, како се чини, не може још окапити београдскога изговора, па и њено кретање не може нам ући у вољу.

* (Народно позориште у Загребу.) „Нар. Ноv.“ пишу: „У недељу 20. нов. приказана је пред доста добро посећеном кућом стара лакридија: „Кућна капица доктора Фауста“, која већ много година галерије и недељно општинство изврсно забавља. О њој дакле било би прекасно говорити. Више су нас занимале ново раздјелене улоге: баштина милих покојника Племенића и Фрајденрајха. Племенић је у лакридији оставио добра наследнике: г. Сајевића. О том смо се синоћ опетовано уверили. Многостраноме таленту ове врле силе наше драме највише одговара ова струка; он има јакости и најобајиљнијем створу измамити смеха тоном, којим говори, кретањем руку и свима средствима, која му ситуација пружа. — Фрајденрајх је госп. Коларовић, до душе, мање верно наследио, али је могуће, да ћемо временом моћи мање опажати равлику, која се у први мах веома истиче. Госп. Коларовић има, како смо се синоћ уверили, добар дар реализтичнога карактерисања, дар, који се у свакога глумца на првом месту тражи, и ако се нађе, ценити мора. Опазили смо, у осталом, да се првично креће на позорници; његова улога, по себи претерана, захтевала је дакако много живихности, али би боље било, да се та живихност очитује размерно у свем телу, т. ј. у кретању руку и у истом погледу, а мање трчањем. Још је једна у њега погрешка: бачко нарочје, кога ће се он ваљда лако и одучити. У целојти учинио је госп. Коларовић угодан утислак.“

* (Највећа позоришна библиотека.) Француска влада хоће да купи знамениту библиотеку покојног барона Тајлора. То је веома необична и ванредна збирка књига. У њој, има 35,000 штампаних позоришних комада; ту се налази репертоар свих парискних позоришта од године 1789, а тако исто и сви француски комади, који су приказивани у Француској и на страни. Ту је потпуна збирка револуционарних драма и свих оних позоришних комада, који су од почетка осамнаестог столећа штампани, али нису приказивани. Осим тога има 2100 свезака страних комада, нарочито енглеских и немачких. А што је најзначајније, има ту 600 комада у рукопису, и то већом страном у рукопису дотичних писаца. Ти су рукописи од познатих и чувених писаца позоришних. Кад је удовица скрибова хтела да изда потпуну збирку скрибових позоришних дела, морала се обратити Тајлору, да јој изда оригиналне рукописе оних дела свога мужа, која су приказана на позорници, али нису била штампана. Целу ту драгоцену збирку нуде наследници тајлорови француској влади на откуп за 20,000 франака.

— 24. октобар —

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

6. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 4.

У НОВОМЕ САДУ У УТОРАК 24. НОВЕМБРА 1881:

ПРВИ ПУТ:

ШАЉУМСКА РУЖА.

ШАЉИВА ИГРА У 1 ЧИНУ, ОД МИЛЕРА, ПРЕВЕО С. Д. К.

ОСОБЕ:

Добрић, капетан у миру	Лукић.
Јелка, његова унука	М. Рајковићка.
Катица, његова кључарица	Ј. Поповићева.
Вучић, надшумар	Динић.
Мирко, син му	Барбарић.

ПРЕ ТОГА:

ТРАЖИ СЕ ВАСИНЦАЧ.

ШАЉИВА ИГРА У 2 ДЕЛА, С НЕМАЧКОГ ПРЕВЕО М. Х. С.

ОСОБЕ:

Фридрих пл. Лайхт	Ружмић.
Венијами, тврдица	Добриновић.
Розенберг, трговац	Милосављевић.
Едуард, његов син	Барбарић.
Тома Габлер	Банковић.
Јоза, слуга розенбергов	Димитријевић.
Валентина, кћи розенбергова	Л. Хадићева.
Адела, друге жена розенбергова	С. Димитријевићка.

Збива се у великој вароши, у кући розенберговој.

У четвртак 26. новембра: „ДОН ЏЕЗАР ОД БАЗАНА“. Драма у 5 чинова, написао
Диманоар, превео Н.

Улазнице могу се добити у писарници позоришној од 9—12 сахата пре подне и од 3—5
сахата после подне, а увече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.